Dinsdag 2 November 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 4044

AMIGOE DI CURAÇAO

Voor Gouden en Zilveren Sieraden
ED. H. RAGHUNATH.

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon. egs)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur. Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Bij Raghunath is U terecht.

Noordamerikaanse landing op Bougainville.

Casanova in Italië veroverd.

Russen bezetten de Perekop-landengte; doen landingen op de Krim bij Kertsj.

Paus spreekt tot Eucharistisch Congres in Peru.

Noordamerikaanse mijnwerkers opnieuw in staking.

RADIO-REDE VAN DEN PAUS.

In een radiorede tot het Eucharistisch Congres te Trujillo in Peru zeide Zijne Heiligheid Paus Pius XII:

„Geschaard om Onzen Legaat gaat gij het derde Nationaal Eucharistisch Congres beginnen, dat een grote troost voor Ons is op een tijd, dat zovele smarten Uwen Gemeenschappelijken Vader belagen en zovele broeders in de strijd worden gedood. Het grootste schouwspel, dat gij op dit ogenblik met eigen ogen gadeslaat, is temeer een motief van vertroosting voor alle rechtschapen harten; hoeveel temeer is dit het geval voor de gekwelde ziel Uws Vaders in dit droevig uur, nu Wij nergens heen kunnen zien zonder te worden bespat door de modder van de slag en het bloed onzer broeders dat in de furie wordt vergoten.

Temidden van een wereld in oorlog, die is overgegeven aan de woede, zijt gij samen gekomen voor het altaar van God, om den Almachtige te smeken, dat Hij aan Zijn Kerk de gaven van eenheid en vrede moge toekennen en daarmede de genezing voor de wonden, welke zo ernstig het persoonlijke leven, het gezinsleven en het maatschappelijke leven bedreigen.

Wij bidden de Heilige Moeder tot Wie de harten van alle zonen van dit bevoorrecht land zijn opgeheven in gebed, dat vrede en redding gegeven mogen worden aan de gehele Christelijke wereld. Moge het uur Gods, dat het uur des vredes is gegrondvest op rechtvaardigheid en liefdadigheid, spoedig tot de wereld komen. Bij het geven van Onze Zegen aan de Republiek Peru zegenen Wij geheel Amerika en in het zegenen van Amerika zegenen Wij de gehele wereld.

Ik bid, dat zeer spoedig de vlam van liefdadigheid, ternauwernood tegengehouden door de vulkaan van liefde der Heilige Eucharistie, moge uitbarsten over het gehele mensdom en het smelten tot een blok van broederlijke Christelijke liefde. Dat zal een genezing zijn voor al ons lijden, de bekroning van al onze hoop voor een grotere glorie van Jezus Christus Onzen Heer" (Londen, (AP) 31.10).

NOORDAMERIKANEN OP BOUGAINVILLE.

Het Hoofdkwartier van Generaal MacArthur maakte Maandagavond bekend, dat Noordamerikaanse troepen zijn geland op Bougainville, het laatste eiland in de Salomons Archipel. De Noordamerikaanse troepen kwamen aan de Westelijke kust van het eiland aan land en veroverden reeds de Empress-baai. Met de landing op Bougainville is het eiland Choiseul gepasseerd, dat op Donderdag van de vorige week door de Geallieerde strijdkrachten werd aangevallen. Een zegsman van de Marine in het Geallieerde Hoofdkwartier zeide, dat Geallieerde kruisers naar het meest Noordelijke punt van Bougainville voeren en daar het vliegveld van Buka bombardeerden, voordat de invasie begon. Hiermede kwam men het dichtste bij Rabaul dan ooit tevoren. Een zwaar gewapend eskader van Japanse kruisers kwam uit Noordelijke richting aanzetten, doch vluchtte toen de Geallieerde schepen haar trachtten te onderscheppen. Japanse bommenwerpers konden het landingsgebied niet bereiken omdat dit door de Geallieerde jagers werd belet. (Geallieerd Hoofdkwartier in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan, (AP) 2.11).

GEALLIEERDE COMMUNIQUÉ'S VAN NOORD-AFRIKA.

Maandag.

„Er heerste slecht weer in de Noordelijke sector van het front van het 5e leger. Elders rukken onze troepen op en namen het dorp Cantalupo en een belangrijke heuvel in de nabijheid. Het vijandelijk geschut is actief in deze sector. De vijandelijke tegenstand is in sommige sectoren aan het front van het 5e leger zeer sterk, doch verdere voortgang werd door de Geallieerde troepen gemaakt. Het belangrijke wegencentrum Teano werd genomen en elders aan het front werd meer terrein gewonnen De zware regens maken de voortgang in de kustgebieden moeilijk

Zware bommenwerpers deden een aanval op de Antheor-spoorwegbrug nabij Cannes in Zuidoostelijk-Frankrijk. Middelzware bommenwerpers deden aanvallen op de Italiaanse havens Civitavecchia en Anzio, waarbij voltreffers werden geboekt. Lange afstandsgevechtsvliegtuigen bestookten de vliegvelden te Tirana in Albanië. Tijdens deze verrichtingen werden twee vijandelijke vliegtuigen vernield. Er worden geen Geallieerde vliegtuigen vermist". (Geallieerd Hoofdkwartier in Algiers, (AP) 1.11).

Dinsdag.

„Aan het front van het 5e leger werd nog meer vordering gemaakt. De vijand werd verdreven van belangrijke stellingen. De druk werd onderhouden aan het front van het 8e leger en nog enig terrein werd gewonnen in de Zuidelijke sector.

Middelzware bommenwerpers, begeleid door lange afstands gevechtsvliegtuigen van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht, vielen de rangeerterreinen te Rimini en de haven van Ancona gisteren aan. Voltreffers werden geplaatst op koopvaardijschepen; een ontploffing werd gezien in de scheepswerven te Ancona. Zware bommenwerpers vielen de haven van Spezia en de brug ten Noord-Oosten van Spezia aan.

Lichte bommenwerpers vielen de spoorwegverbindingen nabij Antrodoco en de wegenkruispunten ten Noord-Westen van Venafro aan. Gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers bevonden zich boven het gevechtsgebied en vielen in de afgelopen nacht motorvoertuigen, wegenkruispunten en bruggen aan. De rangeerterreinen van Via Reggio werden door nachtbommenwerpers aangevallen. Vijandelijke vliegtuigen vielen in de afgelopen nacht het gebied van Napels aan. Er werd geen schade aangericht en 2 der aanvallende vliegtuigen werden neergeschoten. In al deze verrichtingen werden 4 vijandelijke vliegtuigen vernield. 2 Onzer vliegtuigen worden vermist". (Geallieerd Hoofdkwartier in Algiers, (AP) 2.11).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Op 1 November zetten onze troepen in het gebied tussen de Dnjepr en de kust van Sivasj de achtervolging van den terugtrekkenden vijand voort en veroverden zij 60 plaatsen waaronder de grote plaatsen Nikolayevka, Perekop en Ivanovka en andere alsook een spoorwegstation.

In de Perekop-landengte wierpen onze troepen door felle aanvallen de vijandelijke strijdkrachten achteruit, die daar weerstand boden. Onze troepen overwamen er de Turkse muur en braken door naar Armyansk. Alzo zijn de wegen van terugtocht over land voor de vijandelijke strijdkrachten op de Krim afgesneden door onze troepen.

In een overhaaste terugtocht onder de slagen van onze strijdkrachten lijdt de vijand reusachtige verliezen in manschappen en materiaal. Op 31 October en 1 November alleen namen onze troepen meer dan 600 vijandelijke officieren en manschappen gevangen.

In de Dnjepr-bocht ten Zuid-Westen van Dnjepropetrovsk overkwamen onze troepen de vijandelijke weerstand en zetten zij hun offensief voort waarbij verschillende plaatsen werden veroverd. In de richting van Krivoi Rog sloegen onze troepen nog de tegenaanval af, welke gedaan werden door grote strijdkrachten van vijandelijk voetvolk en tanks.

In andere sectoren van het front vonden intensieve verkenningsgevechten en mortieren- en artillerie-duels plaats. Op 31 October vernielden of ontwrichtten onze troepen aan alle fronten 85 Duitse tanks. 17 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het afweervuur". (Moskou, (AP) 1.11).

DUITSE VERSTERKINGEN NAAR RUSLAND.

John Colburn seint uit Stockholm:

Tengevolge van de hachelijke positie aan het Russisch front voeren de Duitsers in allerijl troepen uit Italië en Noorwegen naar dat front. Tevens wordt met hernieuwde koortsachtige ijver gewerkt aan de verdedigingslinie in Polen. De „Tribune de Génève" meldde, dat op zijn minst 10 Duitse divisies van Genua via Lyon naar het Russisch front zijn vervoerd. De Franse saboteurs waren van de troepenbewegingen op de hoogte en belemmerden deze zoveel mogelijk door het opblazen van spoorwegen. De aanvallen van de Noordamerikaanse Vliegende Forten op Genua op 29 en 30 October hadden eveneens ten doel de troepenbewegingen te hinderen.

De vrije Deense persdienst meldde, dat 14.000 Duitse soldaten met volle bepakking door Denemarken trokken op weg naar het Oostfront. Ook meldt men uit dezelfde bron, dat nieuwe verdedigingswerken langs de rivier de Bug in Polen worden gebouwd en dat daarbij in grote trekken de Duits-Russische grens gevolgd wordt, die in 1939 werd vastgesteld na de verovering van Polen door de nazies. De Polen en Joden, die aan deze forten dwangarbeid verrichten, doen al het mogelijke, zo wordt gemeld, om door sabotage de kazematten en bastions te verzwakken. Het werk zou voor driekwart gereed zijn.

Ook wordt gemeld, dat de Poolse guerrilleros voor het eerst contact maakten met de Russische guerrillero's. die achter de Duitse linies werken.

De „Basler Zeitung" gaf een bericht volgens hetwelk men in Turkse militaire kringen van mening is, dat de zogenaamde onneembare Oostwal niet in staat zal zijn de Russische opmars te stuiten.

Zowel uit Turkse bron als van ontsnapte Franse krijgsgevangenen hoorde men omtrent het dalende moreel van de Duitse soldaten aan het Oostfront en de desertie van de Duitsers heeft een grote omvang aangenomen. Het schijnt, zo meldt men, dat de Russen er zich zo voorbereid hebben om het offensief zonder onderbreking gaande te houden, zodat de vijand geen tijd zal hebben een nieuwe verdedigingslinie op te werpen. Rusland heeft op zijn minst drie en een half millioen uitstekendgeoefende soldaten in reserve en nog twee millioen bevinden zich in opleiding (Stockholm, (AP) 31.10).

BADOGLIO OVER ZIJN BEDOELINGEN.

Een vertraagd telegram uit Napels meldt, dat Badoglio op een persconferentie zijn bedoeling te kennen gaf een coalitie-regering te vormen, samengesteld uit vertegenwoordigers van alle politieke groepen, met inbegrip van de communisten.

Als dit bereikt is, zal Badoglio aftreden en weer soldaat worden. „Persoonlijk", zeide hij, „stel ik mij voor de strijd voort te zetten tot de Duitsers ook in Duitsland zullen zijn verpletterd." Hij legde er de nadruk op, dat zijn regering slechts voorlopig is, want het zou niet eerlijk zijn tegenover het nog bezette twee-derden deel van Italië indien het bevrijde derde deel een blijvende regering voor het land zou vaststellen.

Badoglio zeide van plan te zijn den vroegeren Minister van Buitenlandse Zaken, Graaf Carlo Sforza, uit te nodigen een ministersportefeuille te aanvaarden. Ten eerste, omdat hij een krachtige persoonlijkheid is en ten tweede omdat hij een oude vriend van Badoglio is.

Betreffende het regentschap van den Prins van Napels, waarvan Croce, met wien Badoglio confereerde, een sterke voorstander is, weigerde Badoglio commentaar te leveren.

Tenslotte deelde Badoglio mede, dat hij zich reeds met de Geallieerde bevelhebbers in verbinding gesteld heeft om toestemming te vragen, dat de Italiaanse troepen, waarvan de Alpenjagers in het biezonder nuttig zouden kunnen zijn aan de zijde van de Geallieerden de strijd zullen voortzetten (Napels, (AP) 31.10).

Het nieuws van vandaag.

De resultaten van de driemogendheden-conferentie (of liever viermogendheden, want China werd ook geraadpleegd) te Moskou zijn groter dan wie ook had durven hopen. Men besloot: in alles samen te werken; geen afzonderlijke vrede te sluiten; de onvoorwaardelijke overgave van elk asland te eisen; zo spoedig mogelijk een internationale organisatie te vestigen om de vrede te waarborgen (een soort Volkenbond dus); Oostenrijk weer vrij en onafhankelijk te maken; de booswichten van de as te laten straffen in de landen waar zij hun misdaden bedreven; na de oorlog de bewapening tot een minimum terug te brengen en voor elk land vast te stellen; een Adviesraad in Londen te vestigen ter bestudering van hangende vraagstukken als bijvoorbeeld de Poolse quaestie. Dit is in het kort de inhoud van de verschillende verklaringen, die gisteravond in Washington, Londen en Moskou werden uitgegeven. In Londen is men geestdriftig over het succes van de Ministers van Buitenlandse Zaken, die in Moskou vergaderden. Men gelooft ook, dat met de Russen een overeenstemming is bereikt ten aanzien van het „tweede front".

Berlijn weet niet goed wat het zal zeggen over de belangrijke beslissingen der grote Geallieerden, omdat de vroegere propaganda van Dr. Goebbels meteen lam geslagen is. Van Japan werd in het geheel niets vernomen.

Dit is dus het hoogtepunt geweest van een weekeinde vol belangrijke gebeurtenissen. In het Zuidwestelijk deel zijn de Noordamerikanen geland op het eiland Bougainville in de Salomons Archipel. Na Bougainville komt Nieuw Britannië met de grote Japanse basis te Rabaul, waar de Japanse luchtmacht te voren volkomen ontwricht werd door de vliegtuigen van Generaal MacArthur.

De Russen hebben de Krim van het Russische vasteland afgescheiden door Perekop en Armyansk te bezetten in de Perekop-landengte. Ook de befaamde Turkse muur met krachtige verdedigingsstellingen werd doorbroken. Een bericht van hedenmorgen, afkomstig uit Duitse bron, deelt mede, dat de Russen geland zijn ten Noorden en Zuiden van Kertsj — in het Oostelijk deel van de Krim. Voor de nazies op de Krim bestaat nu geen andere mogelijkheid tot ontsnapping meer dan over de zee of door de lucht wat erg riskant is.

In Italië hebben de Geallieerden verschillende dorpjes genomen voor de Massico-keten, waar de nazies zich hebben genesteld. Het communiqué van Algiers meldde gisteren de verovering van het wegenknooppunt Teano. Vandaag wordt reeds de inneming van Cassanova gemeld op de hellingen van de Massico-keten.

De Geallieerde luchtmacht blijft fel toeslaan in het Middellandse Zeegebied.

La Spezia waar de Italianen hun vlootbasis hadden, de scheepswerven te Ancona, de rangeerterreinen te Rimini en de vliegvelden van Tirana in Albanië behoorden tot de belangrijke doelen.

In Joegoslavië worden hevige Duitse aanvallen afgeslagen door de Partijgenoten. Het Joegoslavisch communiqué zegt, dat ook tegen de Tsjetniks gevochten werd.

V... — WEST - END.
DINSDAG: 7 en 9 p.m. — Metro-Goldwyn-Mayer Presenteert
„WOMEN".
NORMA SHEARER — JOAN CRAWFORD — ROSALIND RUSSELL — PAULETTE GODDARD.
De strijd van een echtgenoot voor haar liefde. de strijd van een sirene met haar hart. Vrouwen tegen vrouwen. en dat alles voor mannen.
f. 1.— f. 0.50. Kinderen geen toegang.

RESULTAAT VAN MOSKOU CONFERENTIE:

Geen der Geallieerden zal een afzonderlijke vrede met den vijand sluiten.

Er komt een internationale organisatie om de vrede te waarborgen.

Oostenrijk zal weer vrij en onafhankelijk worden.

Alle belangrijke beslissingen zullen gezamenlijk genomen worden.

In de hoofdsteden van Rusland, Groot Britannië en de Verenigde Staten werden Maandagavond verschillende verklaringen uitgegeven over het resultaat van de driemogendhedenconferentie te Moskou.

Algemene verklaring.

Als volgt luidt een verklaring, welke gezamenlijk door de vier mogendheden: de Verenigde Staten van Noord-Amerika, het Verenigde Koninkrijk, de Sovjet Unie en China, werd uitgegeven:

„Vereend in hun vastberadenheid overeenkomstig de verklaring van de Verenigde Landen van 1 Januari 1942 en de daaropvolgende verklaringen om de vijandelijkheden voort te zetten tegen de asmogendheden waarmede zij respectievelijk in oorlog zijn tot die mogendheden de wapenen hebben neergelegd op een basis van onvoorwaardelijke overgave;

bewust van hun verantwoordelijkheid om de bevrijding van zich zelf en de volken, die met hen verbonden zijn van de dreiging van agressie te bewerkstelligen;

erkennende de noodzaak om een snelle en ordelijke overgang van oorlog naar vrede tot stand te brengen en een internationale vrede en veiligheid te vestigen en te behouden met de minste afleiding van de menselijke en economische bronnen der wereld voor bewapening;

verklaren gezamenlijk:

1) Dat hun gezamenlijk optreden, dat beloofd is voor de voortzetting van de oorlog tegen hun respectieve vijanden, zal worden vervolgd voor de organisatie en het behoud van de vrede en veiligheid;

2) Dat zij, die in oorlog zijn met een gemeenschappelijken vijand, samen zullen optreden in alle quaesties betreffende de overgave en ontwapening van den vijand;

3) Dat zij alle maatregelen zullen nemen, welke door hen nodig worden geacht om te waken tegen een schending der voorwaarden, welke den vijand worden gesteld;

4) Dat zij de noodzaak erkennen om op de vroegst mogelijke datum een algemene internationale organisatie te vestigen, gebaseerd op het beginsel van de souvereine gelijkheid van alle vredelievende staten en opengesteld voor lidmaatschap van al zulke staten — groot en klein — voor het behoud van de internationale vrede en veiligheid;

5) Dat voor het doel van het behoud van de internationale vrede en veiligheid, hangende het herstel van wet en orde en de instelling van een systeem van algemene veiligheid, zij met elkaar overleg zullen plegen en naargelang de omstandigheden dit vereisen met andere leden van de Verenigde Landen met het oog op een gezamenlijk optreden ten behoeve der gemeenschap van landen;

6) Dat na de beëindiging der vijandelijk heden zij hun strijdkrachten niet zullen bezigen binnen de gebieden van andere staten, behalve voor doeleinden, waarin voorzien wordt in deze verklaring en na gemeenschappelijk overleg;

7) Dat zij met elkaar zullen onderhandelen en samenwerken alsook met andere leden der Verenigde Landen teneinde tot een practische algemene overeenstemming te geraken met betrekking tot de vaststelling der bewapening in de na-oorlogse periode."

Over Italië.

„De Secretarissen van Buitenlandse Zaken van het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten van Noord-Amerika en de Sovjet-Unie hebben vastgesteld, dat hun drie Regeringen het er volledig over eens zijn, dat de Geallieerde politiek ten opzichte van Italië moet worden gebaseerd op het grondbeginsel, dat het fascisme en al zijn kwade invloeden en vormen volledig vernield moet worden en dat het Italiaanse volk elke gelegenheid gegeven zal worden om regerings- en andere instellingen te vestigen, welke gebaseerd zijn op de democratische beginselen.

De Secretarissen van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten van Noord-Amerika en het Verenigde Koninkrijk verklaren, dat het optreden van hun Regeringen van het begin der invasie van het Italiaans grondgebied af tot zover de overheersende militaire vereisten dat toestonden. werden gebaseerd op deze politiek.

Ter bevordering van deze politiek in de toekomst zijn de Secretarissen van Buitenlandse Zaken van drie Regeringen overeengekomen, dat de volgende maatregelen van belang zijn en tot uitvoering moeten worden gebracht:

1) Het is noodzakelijk, dat de Italiaanse Regering democratischer gemaakt worde door de opneming van vertegenwoordigers uit die delen van het Italiaanse volk, die zich altijd verzet hebben tegen het fascisme;

2) De vrijheid van woord, van godsdienst, van politiek geloof, van pers en van openbare samenkomsten zal ten volle hergeven worden aan het Italiaanse volk, dat ook gerechtigd zal zijn anti-fascistische politieke groepen te vormen;

3) Alle instellingen en organisaties, die gevormd zijn door het fascistisch

4) Alle fascistische of pro-fascistische elementen zullen worden opgeheven; régime zullen worden verwijderd uit het bestuur en uit de instellingen en organisaties van publiek karakter;

5) Alle politieke gevangenen van het fascistisch régime zullen worden vrijgelaten en de volledige amnestie verkrijgen.

6) Democratische organen van plaatselijk bestuur zullen worden gevormd;

7) De fascistische hoofden en generaals van het leger, die naar bekend is of vermoed wordt, oorlogsmisdadigers zijn, zullen worden gearresteerd en aan het gerecht worden uitgeleverd.

Bij het doen van deze verklaring erkennen de drie Secretarissen van Buitenlandse Zaken, dat zo lang de actieve militaire verrichtingen in Italië voortduren, de tijd waarop het mogelijk is volledige uitvoering te geven aan de bovengenoemde beginselen zal worden vastgesteld door den Opperbevelhebber op grond van instructies, welke ontvangen worden door de Gezamenlijke Stafhoofden. Drie groepen van de Regeringen, die zich bij deze verklaring verbinden, zullen op verzoek van een hunner overleg plegen over deze quaestie. Verder wordt bepaald, dat niets in deze verklaring mag worden gehandeld tegen het recht van het Italiaanse volk om uiteindelijk zijn eigen regeringsvorm te kiezen."

Over Oostenrijk.

De Regeringen van het Verenigd Koninkrijk, de Sovjet Unie en de

(Wordt vervolgd op pagina 3)

Het Talenvraagstuk een moeilijkheid voor de internationale wereld van straks.

HET FRANS BEHOUDT DE BESTE KANSEN.

Wat de wereld straks internationaal geordend zal worden, dat internationaal verkeer veel meer dan voor deze oorlog zal plaats vinden, staat vast. De Driemogendhedenconferentie te Moskou gewaagt nog elders in ditzelfde nummer van een algemene internationale wereldorganisatie, waarover ook Minister Jan van de Tempel in zijn „Keep the lamps burning" heeft geschreven en welke organisatie zoveel op wetenschappelijk, politiek, commercieel en ander gebied werkzaam zal zijn. Actueel is het Talenvraagstuk in dit verband. Men herinnert zich, dat Prof. Dr. Mario E. Pei van de Noord-amerikaanse Columbia-universiteit hierover in „Dagblad Amigoe di Curaçao" van 16 Juli jl. een overzicht gaf en thans vinden wij in „De West" een artikel erover, welke beide stukken wij hieronder vergelijken.

Zolang de volken door woestijnen, zeeën, wouden enz. gescheiden waren, werd er geen behoefte gevoeld aan een algemene omgangstaal, maar nadat de mensheid allerlei uitvindingen en ontdekkingen had gedaan, schepen had leren bouwen, kortom het ene volk de middelen had gevonden om het andere op te zoeken, werd deze behoefte steeds groter.

Men begon te zoeken naar een wereldtaal, die het mogelijk zou maken, dat leden van verschillende naties met elkander verkeerden zonder genoopt te zijn een andere vreemde taal dan deze wereldtaal te leren.

Dit doel zou men op drie verschillende wijzen kunnen bereiken, namelijk:

1. door het opstellen van een ideale, zij het dan alleen voor het schriftelijk verkeer bruikbare **hulptaal**. Deze taal maakt dan geen gebruik van enige bestaande levende of dode taal (dat is een taal, die wel bestaat, maar niet door een bepaald volk gesproken wordt, bijvoorbeeld het Latijn), maar in plaats daarvan een soort taalmathesis met getallen, letters enz., als tekens voor de begrippen schept. Dit noemt men **pasigrafie**.
2. door het invoeren van een dode of levende historische taal als wereldtaal. Hierop komen wij straks uitvoerig **terug**.
3. door het opstellen van een **kunstmatige hulptaal**, waarvan de elementen aan bestaande talen zijn ontleend en de vormveranderingen volgens een eenvoudig logisch systeem moeten geschieden.

Verschillende systemen zijn in de loop der tijden uitgewerkt. Hiervan zullen wij een paar nader bespreken.

Volapük.

Deze kunstmatige taal is door den predikant Joh. Mart. Schleyer in 1879 samengesteld. In een critiek op deze taal lezen wij het volgende: „De grammatica van deze wereldtaal schijnt op het eerste gezicht zeer eenvoudig, maar de talloze voor- en achtervoegsels ter vorming van wijzen, tijden en geslachten enz., maken het geheel zeer ingewikkeld en geven aanleiding tot vergissingen door hun overeenkomst. Bovendien gelijken de zogenaamde wortelwoorden bijna 1300 in getal, zeer weinig op die van de talen, waaraan zij ontleend zijn." [„Volapük" komt bijvoorbeeld van „world" en „speak" — Red. Amigoe.]

Voor den gewonen man — dus den niet intellectueel — was en is deze taal te moeilijk om aan te leren.

Esperanto.

Esperanto is de naam van de kunstmatige taal, die door den uitvinder Ludwig Zamenhof te Warszawa in 1887 werd samengesteld. Deze taal wordt ook wel genoemd **lingvo internacia**.

Het Esperanto („de hopende") is veel eenvoudiger dan het Volapük. Het accent valt op de voorlaatste lettergreep, alle zelfstandige naamwoorden eindigen op o, alle bijvoegelijke naamwoorden op a, alle bijwoorden op e en er is maar één lidwoord la. Het meervoud wordt gevormd door —j.

Het werkwoord eindigt in de onbepaalde wijs op —i, de verleden tijd op —is, de toekomende tijd op —os, en de voorwaardelijke wijs op —us. Wij volstaan met deze bijzonderheden.

Het Esperanto had dadelijk een vrij groot succes en verwierf tal van aanhangers door zijn gemakkelijke leerbaarheid, spreek- en schrijfwijze. In verschillende landen werd het als facultatief vak op de scholen ingevoerd en in sommige landen is het zelfs verplicht leervak.

Andere hulptalen.

Andere linguisten beproefden eveneens hun krachten en bekend is oa. het Ido, een hervormd Esperanto. Dit had niet veel succes.

In 1922 bood de Estlander E. von Wahl zijn Occidental en in 1928 de Deense linguist Jespersen zijn Novial aan.

Algemeen ging men ten slotte het nut van zo'n wereldtaal inzien, zodat zelfs op het linguisten-congres te Génève in 1931 dit probleem een punt van bespreking uitmaakte.

Als reeds gezegd zijn er vele voorstanders voor zo'n hulptaal, maar er zijn ook tal van tegenstanders. Deze hebben liever een levende taal met een eigen rijke litteratuur enz.

Nu is het de vraag, welke van de levende talen, die door millioenen mensen gesproken worden, komt in aanmerking voor wereldtaal. Alvorens wij er toe overgaan de rol van de drie grote concurrenten Engels, Frans en Spaans onder de loupe te nemen, willen wij eerst de andere „grote" talen bespreken.

Het Chinees.

Volgens Knaur zijn er ongeveer 484 millioen Chinezen, dus als volksgroep zijn zij het talrijkst.

Het Chinees is evenwel verdeeld in zo groot aantal dialecten, die onderling zeer uiteenlopen, zodat een man uit het Noorden en iemand uit het Zuiden geen woord van elkander kunnen verstaan.

De grote band, die de Chinezen verenigt, is het eigenaardige Chinese schrift.

Voor den vreemdeling is dit schrift echter ontzettend moeilijk. Het is namelijk een beeldenschrift, dat wil zeggen, dat men voor elk woord een kleine tekening heeft. Oorspronkelijk waren deze schrifttekens afbeeldingen van de werkelijkheid — dus zoiets als het schrift der oude Egyptenaren — maar in de loop der tijden zijn het ingewikkelde lijnfiguren geworden, waarin de oorspronkelijke vorm nauwelijks meer terug te vinden is.

In het Noorden van China is deze verscheidenheid der dialecten niet zo groot als in het Zuiden. Daar spreekt men het meest de Kwanha of de zogenaamde Mandarijnentaal, dat gelijk Prof. Dr. Mario A. Pei in „Dagblad Amigoe di Curaçao" van 16 Juni jl. schreef, door 280 millioen Chinezen en door 1 millioen niet-Chinezen wordt gesproken. Terloops zij hier opgemerkt, dat onder de Chinezen in Suriname, slechts heel enkelen deze taal spreken.

Deze Mandarijnentaal onderscheidt slechts vier verschillende toonhoogten en de woorden kunnen slechts uitgaan op een tweeklank, klinker of neusklank. Daar de woorden alle ééalettergrepig zijn, is het duidelijk, dat het aantal mogelijke combinaties gering is.

In totaal zijn er slechts 400 in klank verschillende woorden.

Het onderscheid in intonatie maakt, dat dit getal aanzienlijk wordt uitgebreid. Zo beduidt **ma** in de eerste toon uitgesproken **moeder**, in de tweede **hennep**, in de derde **paard** en in de vierde **uitschelden**.

In het Zuiden van China is de verscheidenheid der dialecten veel groter dan in het Noorden.

De Chinezen zijn dus buitengewoon sterk in aantal, maar de grote verdeeldheid in talen en dialecten en hun moeilijke schrift maakt, dat zij zich niet kunnen laten gelden, wanneer men een keuze zou willen doen uit de levende talen.

Het Hindostans.

Na China heeft Brits-Indië de grootste bevolking der wereld, maar wat voor China geldt, geldt ook voor Brits Indië: Een te grote verdeeldheid van volken en talen. Het hoofd van dit stuk is eigenlijk dus onjuist. Men zou kunnen komen tot algemene herbeoefening van het Sanskrit, maar dat is veel te lastig, om het ooit te maken tot een populaire wereldtaal.

Het Russisch.

De Unie van Socialistische Sovjet-Republieken telt in totaal meer dan 170 millioen inwoners, maar de verscheidenheid der talen is daar ook buitengewoon groot.

De taal, die het meest gesproken wordt is het Groot-Russisch en wel door ongeveer 90 millioen mensen.

Over het Russisch kunnen wij kort zijn. Buiten Rusland wordt het alleen door uitwijkelingen gesproken en het is veel te lastig om in aanmerking te komen voor populaire wereldtaal.

Het Duits en Japans.

Ondanks de heftige campagne, die de laatste tijd tegen deze taal gevoerd wordt, moet men erkennen, dat geen wetenschappelijk mens, althans geen philoloog, die zichzelf respecteert, het kan stellen zonder kennis van de Duitse taal. Wie bijvoorbeeld het Nederlands wetenschappelijk wil bestuderen moet Duits kennen. Naast 80 millioen Duitsers spreken nog 70 millioen niet-Duitsers deze taal, schreef Prof. Pei in zijn meer genoemd artikel in „Dagblad Amigoe di Curaçao".

Toch geloven wij niet, dat het Duits na deze oorlog in aanmerking kan komen voor de rol van wereldtaal. Niet alleen zullen de Duitsers buitengewoon impopulair zijn, maar hun taalgebied is in hoofdzaak beperkt tot Midden-Europa.

Het zou te ver voeren nog andere bezwaren op te noemen. Wij volstaan dus met deze enkele aantekeningen.

Nu wij één van de vijandelijke mogendheden genoemd hebben, moeten wij de andere ook noemen.

Het Japans wordt door ongeveer 75 millioen mensen gesproken of verstaan. Het taalgebied is echter beperkt tot een deel van Oost-Azië. Dat is al een reden, hun impopulariteit een tweede, en ten slotte zou men kunnen opmerken, dat Japan cultureel gesproken een kind van China is. (Hun schrift is van de Chinezen overgenomen en in zekere zin vereenvoudigd).

Men zou dus eerder de taal der Mandarijnen dan het Japans moeten leren. Bovendien is ook hun taal niet bepaald gemakkelijk aan te leren.

Het Arabisch.

Door de invloed van de Islam kreeg het Arabisch wereldbetekenis en het Arabische schrift werd door andere volken overgenomen (Invloed van de Koran).

Het feit, dat een land als Turkije het Arabisch schrift verving door het Latijnse, wijst op verlies van invloed van het Arabisch.

Daarbij komt, dat het Arabisch als voertaal waarschijnlijk niet meer dan ken of verstaan deze taal, aldus „De West" (Prof. Pei berekende ± 400 millioen).

Wij komen dan ten slotte bij de drie grote rivalen: het Engels, Frans en Spaans.

Het Engels.

Van de levende talen staat het Engels ongetwijfeld het sterkst. Niet minder dan 240 millioen mensen spreken of verstaan deze taal.

Het is de grote verdienste van Engeland geweest, dat het als koloniserende mogendheid zijn taal over alle delen van de wereld verspreid heeft.

Engeland en Spanje kunnen zich er op beroepen, dat zij hun taal en cultuur gegeven hebben en dat deze twee zijn blijven bestaan ook in de gebieden waar zij niet langer zeggingschap hebben.

Niet van alle koloniserende mogendheden kan dit gezegd worden.

Als het Nederlands gezag bijvoorbeeld verdwijnt uit Indië en uit Curaçao is het hoogstwaarschijnlijk gedaan met het Nederlands.

(In het gebiedsdeel Curaçao is het Nederlands een vreemde taal; op Saba, St. Maarten en St. Eustatius spreekt men Engels. Op Aruba, Bonaire en Curaçao is het Papiamento de taal van de bevolking. Bij het aanleren van een andere taal schenkt de overgrote meerderheid der bevolking meer aandacht aan het Engels en het Spaans).

Het Engels heeft door de vroegere invloed van Groot-Britannië en door de rol, die Noord-Amerika in de toekomst krijgt, een zeer goede kans om wereldtaal te worden.

Toch heeft het Engels grote bezwaren voor den vreemdeling.

In feite schrijft men een heel andere taal dan men spreekt en alsof dit niet genoeg is, zijn de Noordamerikanen bezig een ware chaos te scheppen. Zij spreken niet alleen op hun manier, maar schrijven nu reeds tal van woorden geheel anders dan de Engelsen. Of zij hiermede hun onafhankelijkheid van Engeland willen bewijzen, weten wij niet, maar aan de Engelse taal komt dit zeker niet ten goede.

Het is jammer, dat vroegere pogingen bv. ten tijde van Dryden om in navolging van Frankrijk en Spanje een Academie op te richten, op niets zijn uitgelopen.

Hoewel het Engels dus door ongeveer 240 millioen mensen gesproken of verstaan wordt, is het een taal, die voor vreemdelingen nog altijd moeilijk is. Ook Prof. Pei van Columbia-Universiteit meent, dat Engels als internationale taal geen kans maakt.

Wie deze taal bestudeerd heeft, weet hoeveel aandacht men alleen aan de uitspraak moet besteden

Een Nederlandse Minister te Londen, Gerrit Bolkestein, trad onlangs als propagandist van het Engels op, maar zijn propaganda was niet om wetenschappelijke redenen, althans op ons maakte zij meer de indruk van een uiting van dankbaarheid, schrijft „De West" heel terecht.

Het Frans.

Een Frans schrijver uit de achttiende eeuw heeft eens gezegd: „Ce qui n'est pas clair n'est pas Français" (Wat niet duidelijk is, is geen Frans).

Deze zuiverheid maakte, dat het Frans de taal der diplomatie werd en in internationale verdragen steeds gebruikt werd.

In een aardig Frans werk, getiteld La France et les Français lezen wij over dit onderwerp het volgende:

„Ces deux qualités, la clarté et la précision, ont fait de la langue française la plus lumineuse de toutes, celle où l'on exprime le mieux sa pensée, celle où il est le plus difficile aux malhonnêtes gens de tromper les autres et à cause de cela, elle a été choisie, depuis près de 250 ans, dans le monde entier comme langue de la diplomatie: quels que soient les pays contractans, à côté des traités rédigés dans leurs langues respectives, il existe presque toujours un exemplaire écrit en français, et dès que surgit un doute quant à l'interprétation qu'il faut donner à un texte, on a recours pour un éclaircissement à l'exemplaire français et au Dictionnaire de l'Académie de l'époque où le traité à été conclu" *)

Volgens Knaur spreken ongeveer 100 millioen mensen de Franse taal. Misschien is hij wat aan de lage kant. Prof. Pei komt althans tot 60 millioen in Frankrijk, 85 millioen in andere Franse gebieden, 50 millioen door aanleren, dus op 195 millioen mensen.

Het Frans zou een heel goede kans maken als wereldtaal, doch heeft helaas de laatste jaren veel aan invloed verloren.

Misschien is de achteruitgang van Frankrijk zelf hieraan niet vreemd.

Het Spaans.

Wij geloven, dat de taal van Cervantes de grootste concurrente is van het Engels.

Wie Latijn geleerd heeft, kan met weinig of geen moeite het hedendaagse Spaans lezen en begrijpen, omdat deze taal voor bijna 75% uit min of meer zuiver Latijn bestaat.

De overige 25% bestaan voornamelijk uit woorden van Griekse, Gotische, Arabische en andere oorsprong.

Behalve op het Iberisch-schiereiland kan men met Spaans terecht in Noord-Afrika, Amerika van Mexico af tot Vuurland (dus ook in het Portugees sprekende Brazilië) met uitzondering van de drie Guyana's, in Azië op de Philippijnen, op de Canarische Eilanden, in sommige Joodse koloniën, hier en daar op de Balkan enz.

In het maandblad „Norte" heeft Pedro Pérez een zeer interessant artikel geschreven over het Spaans als Internationale Taal (El español como idioma Internacional).

Hij is er bijna zeker van, dat het Spaans veel eerder dan het Esperanto de ideale wereldtaal zal zijn.

Pedro Pérez heeft bezwaren tegen het Engels, omdat volgens hem deze taal geen regels heeft voor uitspraak en accent.

Het Frans is niet alleen moeilijker, maar niet zo phonetisch als het Spaans Dit is waar. Het Spaans is een taal, die bijna voor 100% phonetisch is. Men spreekt de taal zoals men haar schrijft.

Ook is Pedro Pérez van mening, dat Spanje politiek en militair betrekkelijk onbetekenend is en in zekere zin ook de Latijns Amerikaanse republieken. Volgens hem is dit juist een reden te meer om deze taal te aanvaarden. Bovendien, zegt hij, is het Spaans de taal, die meer dan elke andere in onafhankelijke landen gesproken wordt.

Dit is naar onze mening van minder betekenis. Wel zijn wij het met hem eens, dat het Spaans door zijn betrekkelijk gemakkelijke grammatica en als phonetische taal een zeer grote kans heeft. Men kan in het algemeen zeggen, dat het Spaans dezelfde toekomst heeft als geheel Zuid-Amerika.

Naar onze mening zullen het Spaans en het Engels ten slotte de twee grote rivalen **blijven**.

Het kan ook zijn, dat elke taal ten slotte haar „invloedssfeer" krijgt. In dat geval zal het dan nog veel langer duren voordat „de ganse aarde van ênerlei spraak en ênerlei woorden is."

*) Deze twee hoedanigheden, duidelijkheid en nauwkeurigheid, hebben van de Franse taal de meest lichtende van alle gemaakt, die waarin men het beste zijn gedachten uitdrukt en waarin het moeilijkst is voor onfatsoenlijke mensen om anderen te bedriegen en daarom is zij gedurende bijna 250 jaar in de gehele wereld gekozen als de taal der diplomatie; welke ook de contracterende mogendheden mogen zijn, naast de in hun respectieve talen geredigeerde verdragen, bestaat er bijna altijd een exemplaar, geschreven in het Frans en zodra er twijfel rijst ten aanzien van de interpretatie, kan men zijn toevlucht nemen tot het Frans exemplaar en tot het woordenboek van de Academie van het tijdstip, waarop het verdrag is gesloten.

CINELANDIA brengt U

DINSDAG 2 NOV.
WOENSDAG 3 NOV. om 8 pm.

De 3 groote sterren uit „DUIZEND EN ÉÉN NACHT" („Arabian Nights")
in Universal's meeslepend verhaal van LIEFDE op een TROPISCH EILAND in de STILLE ZUIDZEE....

MARIA MONTEZ
JON HALL - SABU

„WHITE SAVAGE"
in NATUURLIJKE KLEUREN!!

Wonderlijke Avonturen..! Hartstochtelijke Liefde..! Meesterlijke Fotografie...! met als climax DE MEEST NATUURGETROUWE REPRODUCTIE VAN EEN AARDBEVING OOIT OP HET DOEK GEBRACHT!!

Medewerkers: TURHAN BEY, SIDNEY TOLER, DON TERRY

Ent.: fl. 1.25 | fl. 0.75. Geen kinderen.

HEDEN — Dinsdag 2 November om 7 P.M. en 9 P.M.

ROXY

EEN EERSTE KLASSE AMUSEMENTSFILM!
Hal Roach's: „BROADWAY LIMITED"
met de volgende sublieme bezetting:
VICTOR Mc LAGLEN — DENNIS O'KEEFE
PATSY KELLY — ZAZU PITTS
LEONID KINGSLEY — MARJORIE WOODWORTH
Muziek! Humor! Vroolijkheid!
EEN GEZELLIGE, HUMORISTISCHE, ONDERHOUDENDE FILM, OM EEN AVOND EENS ECHT UIT TE ZIJN!
fl. 1.00 0.50 0.25 Geen kinderen.

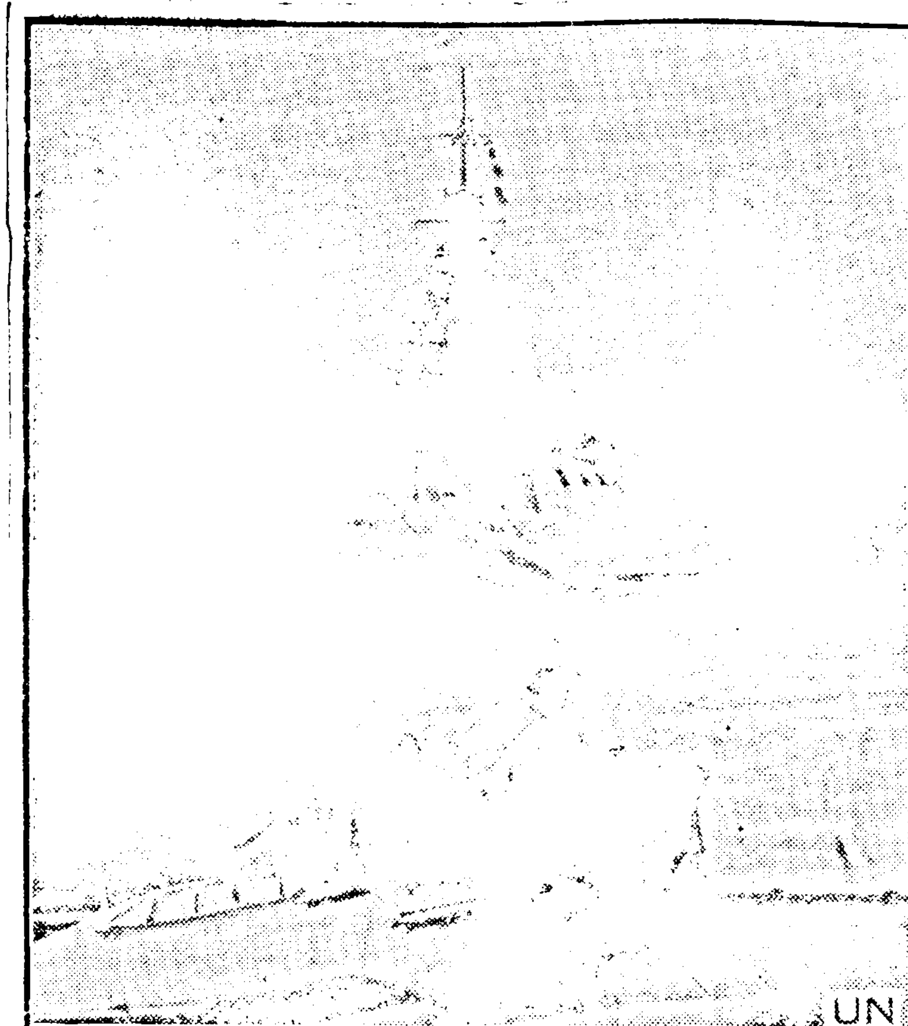
CINELANDIA
verwacht:
a.s. DONDERDAG
VRIJDAG
ZATERDAG
ZONDAG
MAANDAG

CHARLES BOYER
CHARLES LAUGHTON
GINGER ROGERS
HENRY FONDA
RITA HAYWORTH
GEORGE SANDERS
THOMAS MITCHELL
CESAR ROMERO
EDW. G. ROBINSON
GAIL PATRICK
PAUL ROBESON
ELSA LANCHESTER
ROLAND YOUNG
in
„TALES OF MANHATTAN"
EEN MACHTIG FILMWERK

Wie d'Amigoe leest,
Verfrist hart en geest.

In de oorlogsjaren heeft Engeland de landbouw geweldig opgevoerd. Dit jaar was de oogst van graan 12½% groter dan het vorig jaar. De genomen maatregelen zijn zodanig, dat Engeland nu voor twee derde in de eigen voedselvoorziening voorziet. Vooral de vrouwen hebben hierin een groot aandeel. Tachtigduizend vrouwen werken op de boerderijen.

De machtige Britse vloot in de Middellandse Zee. De foto is genomen van de „Victorious". Recht voor is het nieuwste Engelse vliegschip de „Indomitable". Daarachter de „Eagle" en nog een kruiser.

(Vervolg van pagina 1)

Verenigde Staten van Noord-Amerika komen overeen, dat Oostenrijk, het eerste vrije land dat het slachtoffer werd van de Hitleristische agressie, zal worden bevrijd van de Duitse overheersing. Zij beschouwen de naasting van Oostenrijk door Duitsland op 15 Maart 1938 als van nul en gener waarde. Zij beschouwen zich op generlei wijze gebonden aan enige verandering, welke sedert die datum in Oostenrijk is geschied. Zij verklaren, dat zij een vrij en onafhankelijk Oostenrijk hersteld willen zien en daarbij de weg openen voor het Oostenrijkse volk alsook voor de naburige staten, die zich gesteld zullen zien voor soortgelijke problemen, om de politieke en economische veiligheid te vinden, welke de enige basis is voor een duurzame vrede.

Oostenrijk wordt er evenwel aan herinnerd, dat het een verantwoordelijkheid draagt, waaraan het zich niet kan onttrekken voor deelneming aan de oorlog aan de zijde van Hitleristisch Duitsland en dat bij de uiteindelijke regeling ontegenzeggenlijk rekening zal worden gehouden met zijn eigen bijdrage aan de bevrijding."

Over de oorlogsmisdadigers.

„Het Verenigde Koninkrijk, de Verenigde Staten van Noord-Amerika en de Sovjet Unie hebben van vele zijden bewijzen ontvangen over de wreedheden, moordpartijen en koelbloedige massa-terechtstellingen, welke worden gepleegd door de Hitleristische strijdkrachten in vele der landen, welke zij onder de voet hebben gelopen en waaruit zij thans gestadig worden verdreven. De wreedheden van de nazie-overheersing zijn niets nieuws en al de volken of gebieden in hun greep hebben geleden van het ergste soort regering door terreur. Wat nieuw is, is dat vele van deze gebieden thans worden teruggewonnen door de legers der bevrijdende mogendheden en dat in hun wanhoop de aftrekkende Hitlerieten en Hunnen hun meedogenloze wreedheden verdubbelen. Dit wordt thans met bizondere duidelijkheid bewezen door de monsterachtige misdaden op het gebied van de Sovjet-Unie, dat thans bevrijd wordt van de Hitlerieten en op Frans en Italiaans grondgebied.

Dienovereenkomstig verklaren de vorengenoemde drie Geallieerde mogendheden, sprekende in het belang van 32 Verenigde Landen, hierbij plechtig het volgende:

Bij het toekennen van een wapenstilstand aan enige regering, welke in Duitsland mocht worden opgericht, zullen die Duitse officieren en manschappen en leden van de nazie-partij, die verantwoordelijk zijn voor of een goedkeurend aandeel hebben gehad in de bovengenoemde wreedheden, moorpartijen en massa-terechtstellingen, worden teruggezonden naar de landen waar zij hun verfoeilijke daden hebben gepleegd, teneinde te worden berecht en gestraft volgens de wetten van deze bevrijde landen en van de vrije regeringen, welke daarbinnen zullen worden gevestigd. Lijsten zullen worden opgemaakt met alle mogelijke bizonderheden van al deze landen, in het bizonder van de geïnvadeerde delen van e Sovjet-Unie, Polen, Tsjechoslowakije, Joegoslavië, Hellas met inbegrip van Creta en andere gebieden, Noorwegen, Denemarken, Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk en Italië.

Alzo zullen de Duitsers, die hebben deelgenomen aan het op grote schaal doodschieten van Poolse officieren of aan het terechtstellen van Franse, Nederlandse, Belgische of Noorse gijzelaars, of bewoners van Creta, of die hebben bijgedragen aan het kwellen van de bevolking in Polen of in de gebieden van de Sovjet-Unie, welke thans van den vijand worden gezuiverd, weten, dat zij terug zullen worden gebracht naar het toneel hunner misdaden en ter plaatse zullen worden berecht door de volken, aan welke zij zich hebben vergrepen.

Laten zij, die tot nu toe hun handen niet hebben besmeurd met het bloed van onschuldigen, oppassen ,om niet gevoegd te worden bij de gelederen der schuldigen, want zonder enige twijfel zullen de drie mogendheden hen vervolgen tot de uithoeken der aarde en hen uitleveren aan hun aanklagers, opdat het gerecht zijn loop hebbe.

De bovengenoemde verklaring is niet van toepassing op het geval van de Duitse misdadigers, wier overtredingen geen speciale aardrijkskundige laatsbepaling hebben en die zullen worden gestraft door de gezamenlijke beslissing der Geallieerde Regeringen" (Washington, (AP) 1.11).

LONDENS COMMENTAAR OVER DE MOSKOU-CONFERENTIE.

In Groot Brittannië is men geestdriftig over de verklaringen, welke zijn uitgegeven te Moskou. Men beschouwt haar als de genadeslag voor de Duitse propaganda en als een bijdrage „om het einde des oorlogs te verhaasten". In een kamer van Buitenlandse Zaken te Londen, waar journalisten van de gehele wereld samengepakt waren las een commentator van het Ministerie zelve de verklaringen voor en zeide, dat dit het bewijs was van een hartelijke samenwerking in en na de oorlog. De bewering van de nazie-propagandavoogden, dat er tweespalt zou komen tussen de Geallieerden, is ongegrond gebleken. Deze conferentie maakt geschiedenis en de tastbare bewijzen van samenwerking tussen grote kapitalistische democratieën en het communisme zullen de voldoening wekken van alle vrije volken ter aarde, zo zeide de commentator.

Men hecht grote betekenis aan de schepping van een Europese Adviescommissie, welke in Londen zal zetelen. De commentator merkte op, dat dit lichaam het begin is van practische samenwerking en de voorloper van een algemene internationale organisatie voor het waarborgen van de vrede. De leden van deze Commissie zijn nog niet bekend. Détails van krijgsberamingen kunnen natuurlijk niet bekend worden gemaakt, maar het heeft er alles van dat het tere punt tussen de democratieën en Rusland — het tweede front — uit de weg geruimd is door middel van een compromis. Wellicht zegt dit compromis, dat de invasie van [West]-Europa zal plaats hebben zodra de Engels-Amerikaanse kracht het toppunt bereikt heeft en wanneer de kansen om Hitlers Duitsland te vermorzelen het grootst zijn.

De commentator zeide voorts, dat hij niet gemachtigd was verder te spreken over het ontwerp van Roosevelt, Stalin en Churchill tot het houden van „mogelijke Driemogendhedenconferenties te Moskou".

Het liet doorschemeren, dat een spoedige samenkomst van deze drie heren niet in het verschiet ligt en dat het vermoedelijk wel zal komen tot de oprichting van een nieuwe Raad voor Italië in plaats van de huidige Middellandse Zee Commissie. Moskou is in deze commissie vertegenwoordigd, doch er zijn aanwijzingen welke erop duiden, dat Moskou van oordeel is, dat de bevoegdheden der commissie te beperkt zijn, omdat het te voorzien is, dat de nieuwe raad waarschijnlijk enige tijd op het Militair Hoofdkwartier zal zetelen en groter gezag moet hebben.

In de verklaring omtrent Italië werd door de Ministers van Buitenlandse Zaken verklaard, dat fascisten en fascistisch-gezinden van de ambtelijke posten verwijderd zullen worden, dat fascistische leiders en generaals, die bekend zijn als of ervan verdacht worden oorlogsmisdadigers te zijn in hechtenis zullen worden gesteld om in de handen des gerechts te worden overgeleverd. Hoewel er nog geen officiële verklaring was, is het al bekend, dat Generaal Ambrosio en Generaal Roatta, twee van Badoglio's raadslieden, door de Joegoslaven ervan beschuldigd worden oorlogsmisdadigers te zijn, waardoor zij in de tweede categorie vallen, zo niet in de eerste.

Men zegt, dat Fransen, Joegoslaven en Hellenen slechts zitting zullen hebben in deze Raad, wanneer de belangen van hun onderscheidene landen behandeld worden, terwijl de drie grote mogendheden een blijvende zetel zullen hebben.

De verklaring betreffende Oostenrijk moet beschouwd worden als een uitnodiging aan de Oostenrijkers om een anti-Hitler beweging in Oostenrijk te organiseren, teneinde speciale voorrechten te krijgen bij de vredesonderhandelingen.

De verklaring over de wreedheden is klaarblijkelijk bedoeld om de grootste voldoening uit te lokken, niet alleen in Rusland, hetwelk ontzettend onder de nazies geleden heeft, maar in alle andere bezette landen.

De commentator zeide, dat deze verklaring niet slechts bedoeld is als een voorbereiding om straffe rechtvaardigheid, maar ook als een afschrikwekkend voorbeeld om booswichten van hun euveldaden te weerhouden.

Londen zeide, dat de grote vraagstukken als de Russisch-Poolse grens en de na-oorlogse status van de Baltische en Balkanstaten niet behandeld zijn geworden en dat in elk geval geen eindregeling hieromtrent, getroffen is. Men zeide, dat de schepping van meer genoemde Londense Commissie bedoeld is om deze en dergelijke vraagstukken te behandelen. Haar resultaten zouden weliswaar niet bindend zijn, maar zouden toch leidraden zijn voor verdere behandeling. Ook is het niet waarschijnlijk, dat een eindbeslissing bereikt is ten aanzien van het bezetten en onder politieel toezicht houden van Duitsland, hangende de ontwikkeling van de toestand in Duitsland zelf en op de slagvelden (Londen, (AP) 2.11).

NIEUWE STAKING VAN NOORDAMERIKAANSE MIJNWERKERS.

De grote meerderheid der 374.000 bruinkool mijnwerkers van de Verenigde Staten ging in staking om nieuwe ontwikkelingen af te wachten in het geschil over een nieuw arbeidscontract. De leden van het bestuurscomité van de Verenigde Mijnwerkersbond kwamen in Washington bijeen om te beslissen of men de mijnwerkers terug naar het werk zal sturen of maatregelen zal treffen, welke een ingrijpen van den President nodig zullen maken en een nieuwe inbeslagneming van de mijnen door de Regering (Washington, (AP) 1.11).

SAMENZWERING IN SPANJE ONTDEKT.

Het Spaanse nationalistische weekblad „El Español" meldde de ontdekking van een Spaans-Maçonnieke samenzwering onder leiding van Diego Martinez, den vroegeren Premier en vroegeren President van de Cortes tijdens de Republiek. De bedoeling van de samenzwering zou zijn geweest om Franco en zijn regime omver te werpen door de terugkeer van Juan III en een constitutionele monarchie als overgang naar een republikeinse regering.

Het weekblad „El Español" publiceerde een fotocopie van een document dat afkomstig zou zijn van Martinez Barrios, als grootmeester van de vrijmetselaarsorde in Spanje. De fotocopie vertoont het briefhoofd van den grootmeester waaronder een in machineschrift geschreven brief gericht aan Magalhaen. Hierin wordt een voorlopige conferentie voorgesteld met het verzoek deze brief te laten rondgaan.

In het daarop volgende artikel verklaart het blad dat een Spaanse vrijmetselaar, door God in het hart gegrepen, zo ontsteld was door het monsterachtige complot dat hij verlangend een dienst te bewijzen, die hem van vroegere fouten zou kunnen vrijkopen, het document aan het weekblad ter publicatie ter hand stelde.

De brief bevat in bizonderheden een voorstel van de wijze waarop Franco omvergeworpen moet worden (Madrid, (AP) 31.10).

BELGIES NIEUWS

— Luidens een nieuwe Duitse verordening, zullen al de in de constructie-nijverheid gebruikte machines en materieel moeten aangegeven worden bij den Duitsen militairen Bevelhebber voor België en Noord-Frankrijk. De aangifte zal moeten gedaan worden door de eigenaars of door de personen die dit materieel in depot hebben ingeval de eigenaars niet in België of in Noord-Frankrijk zouden gehuisvest zijn.

Artikel 2 der verordening voorziet dat alwie deze bepalingen, zal overtreden met gevangenzitting en boete of met én dezer straffen zal worden gestraft. Het materieel zal in beslag genomen worden. De poging tot bedrog zal gestraft worden.

De aangiften zullen door de voornaamste constructie-groeperingen te Brussel, Visverkopersstraat, 13, in ontvangst worden genomen.

Te Eekloo (Oost-Vlaanderen) hebben de Vlaamse Nazies, die geërgerd waren bij het zien der Belgische kentekens welke door de bevolking op de feestdagen worden gedragen, een winkel geplunderd waar men zich deze kentekens kon aanschaffen; zij hebben eveneens een Belgische vlag op de Grote Markt verbrand.

— Een blad dat in bezet België onder Duitse toezicht wordt gepubliceerd, verklaart dat alle werklieden die door de Duitsers worden opgeëist, naar Duitsland gedeporteerd worden. Sommigen van deze werklieden werden naar Frankrijk en naar Kreta gezonden, waar de Duitsers hun verdedigingswerken doen oprichten.

— Eugène Dinneweth uit Tielt werd door de Duitse krijgsrechtbank te Brugge tot 18 maanden gevangenisstraf veroordeeld. Hij was ervan beschuldigd leden der bewegingen van de Nieuwe Orde beledigd te hebben.

— Sedert de aanvang van de oorlog heeft de Belgische kolonie te Bombay onverpoosd hulp verleend aan de Belgische vluchtelingen in Engeland.

Door bemiddeling van Marcel Goosse, Belgisch consul-generaal in de grote Brits-Indische havenstad, werd aan de Centrale Dienst voor Vluchtelingen te Londen de som van £750 gezonden, alsmede 1100 kledingsstukken, 6000 m. katoenen stof en verschillende artikelen in Linnengoed, beddelakens, zakdoeken en dekens.

CURAÇAO

PRINSES JULIANA'S BEZOEK AAN SURINAME.

Een groet aan de Bovenwinden.

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana passeerde hedenmorgen de Bovenwindse Eilanden op Haar reis naar Paramaribo. Het vliegtuig cirkelde boven de eilanden Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius en Hare Koninklijke Hoogheid zond door middel van het uitwerpen van biljetjes de volgende groet aan de bevolking van de Bovenwindse Eilanden:

To the population of the Netherlands Windward Islands:

For so many years I have hoped to come and visit you, and now that I am so close to you, circumstances prevent me from seing this wish fulfilled and from being present in your midst. In this way I bring you my cordial greetings. My best wishes accompany all of you for your share in our common fight and for your well being.

Juliana.

Bij het aanvliegen van de driemijlsgrens zond Zijne Excellentie de Gouverneur het volgende telegram aan Hare Koninklijke Hoogheid:

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana der Nederlanden aan boord KLM-vliegtuig Meeuw:

Moge Uwer Koninklijke Hoogheid bij het bereiken van Nederlands gebied mede namens de gehele bevolking van het Staatsdeel Curaçao eerbiedig welkom, goede reis en van harte tot ziens toeroepen.

— Kasteel Gouverneur Curaçao —

Door den Gezaghebber van de Bovenwindse Eilanden werd het volgende danktelegram verzonden:

Aan Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana der Nederlanden aan boord KLM-vliegtuig Meeuw:

Gouverneur draagt mij op Uwe Koninklijke Hoogheid eerbiedig dank te zeggen voor het overvliegen van deze eilanden, hetgeen ik mede namens bevolking Bovenwindse Eilanden, die Hoogstdezelver attentie zeer heeft gewaardeerd, volgaarne doe.

— Meiners Gezaghebber Bovenwindse Eilanden —

Hare Koninklijke Hoogheid wordt hedenmiddag omstreeks 16 uur op het vliegveld in Suriname verwacht.

PRINSES MARGRIETZEGELS.

De Prinses Margrietzegels zullen op 8e November as. worden uitgegeven. De zegels tonen een foto van de Koninklijke Familie, nl. Hare Majesteit Koningin Wilhelmina, H.K.H. Prinses Juliana, Z.K.H. Prins Bernhard en de Prinsesjes Beatrix, Irene en Margriet; zij zijn uitgevoerd in de waarden van 1½ cent, 2½ cent, 6 cent en 10 cent, een complete serie kost dus 20 cent. Op de eerste dag van uitgifte zullen alle enveloppen, die met bovenbedoelde zegels gefrankeerd zijn, voorzien worden van een speciale stempelafdruk: „Eerste dag van uitgifte" en de datum. Belanghebbenden moeten hun enveloppen echter op die dag vóór 16 uur op de post doen om zich van de „eerste dag van uitgifte stempel" te verzekeren; het verdient aanbeveling enveloppen te gebruiken van ± 180 mm. x 130 mm. of grotere, die ruimte bieden voor de speciale stempelafdruk, zodat deze aan de voorkant van de enveloppen kan worden afgedrukt.

TE KOOP GEVRAAGD

Een Spaansch-Hollandsch

Woordenboek.

Brieven onder No. 10

Bur. v.d. Blad.

BEËDIGING OFFICIEREN.

Morgen om 11 uur zullen op Suffisant 5 jongemannen — waaronder enkele Curaçaoënaars — tot Officier beëdigd worden. Zijne Excellentie de Gouverneur Dr. Piet A. Kasteel zal te dezer gelegenheid een toespraak houden.

COMMISSIE VOOR AGRARISCHE VRAAGSTUKKEN.

De Gouverneur heeft een commissie ingesteld voor de bestudering van de zich in dit staatsdeel voordoende agrarische vraagstukken en de wijziging van de agrarische wetgeving. Tot leden dezer commissie zijn benoemd: de Administrateur van Financiën (tevens voorzitter); de Directeur van het Departement voor landbouw, veeteelt en visserij; de Districtmeester van het tweede district (tevens secretaris); de Districtmeester van het derde district; het Hoofd van de Dienst van het Kadaster; Mr. A. A. G. Smeets en de Heer S. A. Senior.

GESLAAGD.

Uitslag examen Engelse Handelscorrespondentie volgens het program der Vereniging van Leraren in Talen en Handelscorrespondentie, gehouden op 20 Augustus 1943:

Curaçao en Aruba: Geëxamineerd: 3 candidaten; afgewezen: 2; geslaagd: 1; t.w. Mejuffrouw E. Terzol, Curaçao.

Suriname: Geëxamineerd: 9 candidaten; afgewezen: 5; geslaagd: 4, t.w. Mejuffrouw M. Th. Blom en de Heren E. J. Bruma, J. E. Jong A Kiem en E. Lie Fo Sjoe.

VOETBAL VOOR TSJECHOSLOWAKIJE.

De uitslagen der wedstrijden, welke in het Rif Stadion zijn gespeeld en waarvan de opbrengsten ten bate zijn van het Tsjechoslowaakse Rode Kruis, zijn als volgt:

S.U.B.T. — Independiente 3—1.

Jong Holland — Jong Curaçao 0—0. Bij de loting won Jong Holland, zodat deze vereniging Zondag uitkwam tegen S.U.B.T. In deze wedstrijd won S.U.B.T. van Jong Holland met 3—0.

Wij vernemen, dat de totale opbrengst van de wedstrijden ongeveer duizend gulden bedraagt

ONAFHANKELIJKHEIDSDAG VAN PANAMA.

Ter gelegenheid van de veertigste onafhankelijkheidsdag van de Republiek Panama, zal de Consul van dat land, de Heer Alvin Delvalle in zijn woning te Mahaai morgen om 17 uur een receptie houden.

REGENVAL OCTOBER 1943.

Meter van het St. Thomascollege.

2 October	4.4 mm.
5 October	2.3 mm.
12 October	3.8 mm.
13 October	13.9 mm.
14 October	4.8 mm.
15 October	0.6 mm.
21 October	6.0 mm.
22 October	7.5 mm.
24 October	2.7 mm.
27 October	64.1 mm.
28 October	4.2 mm.
Totaal	**114.3 mm.**

VERENIGINGSNIEUWS.

— **K.S.C.:** Uitslagen der onlangs gespeelde voetbalwedstrijden: Sithoc — A.M.S. 3—1; Republiek — De Ruyter 6—0; C.S.R. — Scherpenheuvel 0—3.

GEEN AUTO'S OP DE WEG.

Het Hoofd van de Luchtbeschermingsdienst deelt ons mede:

Bestuurders van motorrijtuigen worden er aan herinnerd, dat onverminderd de bepalingen van de Algemene Politiekeur daaromtrent, het verboden is tussen zonsondergang en zonsopgang, vervoermiddelen op het voor rijverkeer bestemde gedeelten van wegen te parkeren of zonder toezicht te laten staan, met uitzondering van die plaatsen, waar zulks door de politie, in verband met openbare vermakelijkheden en andere bijeenkomsten e.d. wordt toegestaan.

Canada bestrijdt de hoest.

Dit nieuwe middel begint ogenblikkelijk te werken.

Het meest verkochte **hoestmiddel** in Canada is **Canadiol de Buckley**, bereid met de olie van een zeldzame Canadeesche pijnboom (door een geheim proces) Buckley is geheel verschilend van alles wat U tot nu toe hebt gebruikt. Koopt heden nog een fleschje neemt een theelepel vol, houd het eventjes op de tong en slik het langzaam door; direct voelt U zijn krachige en heilzame werking in Uw keel, hoofd en luchtpijpen. De hoest verdwijnt, de verstikkende slijm raakt los, de verstopte luchtwegen worden gezuiverd zodat de ademhaling vergemakkelijkt word. Nu zult U begrijpen waarom meer dan 10 millioen flesschen van de beroemde **mixtura de Buckley** hoestdrank verkocht zijn in het koude winterse Canada. Al de vooraanstaande apothekers verkoopen deze schitterende Canadeesche ontdekking —21.

Wij ontvingen.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Destin de l'homme, door **Gustave Thibon,** uitgegeven door **Descleé de Brouwer & Cie** te Rio de Janeiro 1942, 80 blz.

Een gelukkige omstandigheid is het, dat twee bekende katholieke uitgeverijen bijhuizen hebben op het Westelijk halfrond. Herder had een bijhuis in St. Louis in de Verenigde Staten en Deslée de Brouwer heeft er een in Rio de Janeiro. Herder publiceert evenwel niet meer in het Duits, maar geeft boeken in het Noordamerikaans uit tegen peperdure prijzen. Desclée de Brouwer uit Brugge publiceert in Rio de Janeiro herdrukken in het Frans en Latijn van de Belgische edities. Dit is er een van. In 1941 is het in Brugge verschenen. Gustave Thibons naam behoeft geen introductie. Zijn „Poèmes" en „Diagnostics" zijn bekende werken, waarin de dichterziel van den auteur zich uit. Het thans heruitgegeven boekje is een voortzetting. Het geeft gedachten, geen doorlopende text. Het doet denken aan Pascals gedachten aan de aphorismen, zoals ook anderen die hebben geschreven en het is, men zou kunnen zeggen, een diagnose van de kliniek der zeden, Thibon reflecteert over de huidige positie van den mens over onze pantheïstische wereldbeschouwing, over het intellectualisme, waardoorheen de oorlog telkens naar voren treedt. Het is een tijdboekje. Maar ook als zodanig zal het zijn waarde behouden.

STOPT RHEUMATIEK TERWIJL U SLAAPT.

Als U lijdt aan stekende pijnen, indien U gewrichten gezwollen zijn, beteekent dit, dat Uw bloed vergiftigd is. Andere symptomen zijn moeheid, kringen onder de oogen. **CYSTEX doodt de kiem van alle kwaad. Vraagt heden CYSTEX aan uw apotheker. Reeds na 24 uur voelt U zich beter.**

CYSTEX

tegen rheumatiek, voor de nieren. Prijzen nu slechts f 3—, f 1.50 en f 0.75. No. 3.

ALLERLAATSTE NIEUWS.

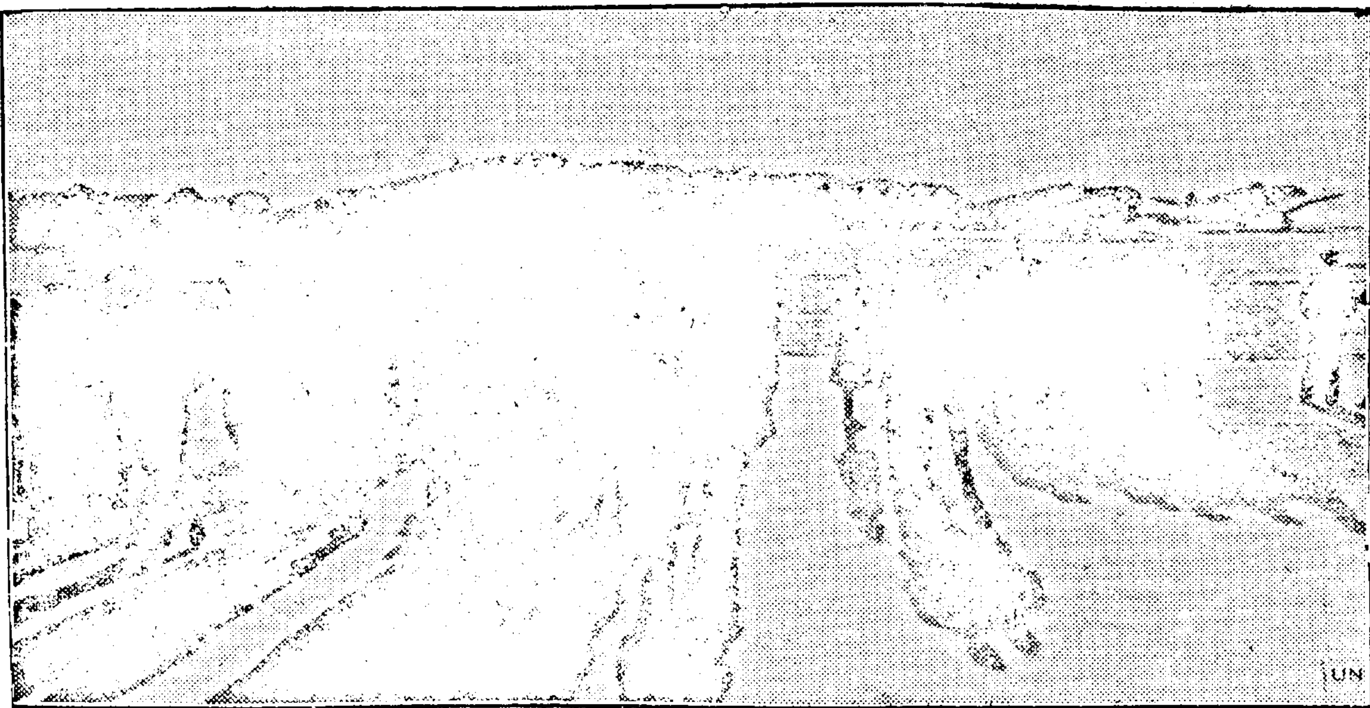
— Tito's communiqué deelde mede, dat de Joegoslavische patriotten een Duitse tankaanval in het Oosten van Bosnië hebben afgeslagen en hun stellingen in Montenegro hebben gehouden tegen nazie-strijdkrachten, die gewikkeld zijn in grootscheepse offensieve krijgsverrichtingen over het hart van Joegoslavië.

— Het 5e leger heeft Cassanova veroverd op de hellingen van de Massico-keten binnen trefafstand van de rivier de Gargliano.

— De Russische radio zond uittreksels uit van een hoofdartikel van „Pravda", waarin de solidariteit wordt geprezen, welke is getoond door Rusland, de Verenigde Staten en Groot-Britannië bij de conferentie te Moskou.

—Het DNB deelde mede, dat de Russen landingen hebben gedaan op de Krim ten Noorden en Zuiden van Kertsj. Het agentschap zeide, dat de Duitsers ogenblikkelijk een tegenaanval hebben ingezet en het grootste deel der Bolsjewisten opruimden, die waren geland. De rest zou zijn samengedrongen in een smalle kuststrook.

— Berichten uit Berlijn zeggen, dat de Italiaanse Generaal Guzzoni, vroeger Opperbevelhebber op Sicilië, werd gevat te Iago di Garda nabij de Zwitserse grens en voor de Italiaanse fascistische republikeinse rechtbank zal worden gebracht op beschuldiging, dat hij Sicilië verloor ,alsook van hoogverraad.

Bommenwerpers van het Nieuw Zeelandse luchtvaartcommando staan in de vroege morgen gereed om hun taak te beginnen in de Salomonseilanden. De mannen van Nieuw Zeeland spelen een grote rol in de oorlog tegen de Japanners.

Hoe voorzien wij in het woningtekort na de oorlog?

Paul Bromberg legt uit wat Montagebouw is.

DE HELE WONINGBOUW WORDT STRAKS MASSAPRODUCT.

Over de lezing, welke Paul Bromberg te New York gehouden heeft over de na-oorlogse woningbouw en waarover Godefridus H. Polvliet in ons blad van 27 October jl. een kort verslag schreef, lezen wij thans uitvoeriger in de „Knickerbocker" nog de rede zelf van Paul Bromberg:

„Nederlands wederopbouw dient snel te geschieden wegens de grote woningnood en dient economisch te geschieden in verband met de karige middelen, maar daarom behoeft het nog niet liefdeloos te geschieden en zonder eerbied voor de culturele betekenis van het wonen. Nederland zou eventueel een grote reputatie te verspelen hebben!

Na de vorige oorlog is van regeringswege een bouw-programma opgesteld, dat verschillende aanwijzingen geeft. Wij weten, dat er proeven zijn genomen met ander bouwmateriaal dan de gebruikelijke baksteen en dat, niettegenstaande de proefnemingen op onvolkomen wijze geschiedden, toch gebleken is, dat beton een uiterst bruikbaar materiaal werd bevonden. Wij weten, dat er een rijksinkoopbureau werd opgericht om bouwmaterialen in te kopen (met succes), dat de huren niet verhoogd mochten worden, bouwsubsidies zijn gegeven en hypotheekleningen op grote schaal verleend werden, terwijl leegstaande huizen verhuurd moesten worden, daar anders inbeslagneming volgde. Wij weten, dat in ons land knappe architecten en ingenieurs zijn, waar staat op gemaakt kan worden. Wij weten, dat onze bouwindustrie op hoog peil staat, maar wij weten óók, helaas, hoe onze vijanden het land zullen achterlaten. Wij moeten bij het maken van plannen voor de weder-opbouw er rekening mede houden, dat er geen machines meer zullen zijn, geen materiaal, geen uitrusting. **In het eerste stadium, na de bevrijding, zijn wij derhalve aangewezen op import van alles, behalve van werk- en denkkracht.** Het uitgangspunt van plannen voor de wederopbouw moet zijn: het inschakelen van onze eigen industrie, het gebruiken van onze eigen werkkracht, het volgen van onze eigen bouwtrant.

In het eerste stadium, wanneer alles geïmporteerd moet worden, moeten wij geen complete huizen invoeren, maar alleen bouw-elementen, waarmede, zonder gebruikmaking van machines, huizen gemonteerd kunnen worden. De montagebouw is echter geen noodoplossing, dit bouwsysteem is de logische ontwikkeling van de moderne bouwtechniek.

Radio, vliegtuig, telefoon, electriciteit, enz. enz., hebben het leven volledig veranderd, maar de bouwtechniek bleef bij het oude. Deuren, ramen, kozijnen zijn weliswaar als massaproducten gemaakt, maar dergelijke bouwelementen komen eerst tot hun recht, indien zij in een uitgebreid schema van normalisatie grijpen.

Coördinatie is van fundamenteel belang. Zelfs de prachtigste vindingen, nieuwe materialen, nieuwe constructies komen niet tot volle ontplooiïng, indien hun productie niet in een schema van overeenstemmende maten in de bouwontwerpen grijpt. Bouw-eenheden moeten uit standaard-maten ontwikkeld worden en de architecten moeten hun ontwerpen opbouwen in overeenstemming met die standaard maten. Dit „modulus"-principe maakt het bouwen eerst „modern", dat wil zeggen: passend in onze tijd.

De oorlogsindustrie gaf de stoot tot tal van nieuwe bouwconstructies en materialen. De vliegtuigbouw bracht nieuwe lijmprocédé's, die in het bouwvak overgenomen werden. Verwarmde betonvormen werden gebezigd voor het modelleren van gelipte en over elkander gelijmde houtplaten en voor het buigen van triplex; plastische materialen voor tal van bekledingen, voor leidingen en koppelingen, terwijl de befaamde Noordamerikaanse instincten voor productiemethodes de „jig"-tafels in toepassing brachten (pasvormtafels) met mallen en geleiders, ten einde zich steeds herhalende bewerkingen accurater en sneller te kunnen uitvoeren. Eén der vele proef-stations" ontwikkelde de toepassing van nat aangebrachte bekledingsplaten („Homasote"), die als een gespannen huid werkten, waardoor de bouwstructuur sterk in weerstand tegen druk, belasting en wringing toenam. Grote oprichtingssnelheid is niet slechts noodzakelijk om tijd te besparen, maar ook om bederf tegen te gaan, hetgeen speciaal voor dat gedeelte van Nederland in Europa met zijn grote vochtigheid van belang is. Geheel buiten de problemen van onze woningnood om komen wij dus in contact met „prefabrication" (montage-bouw), wanneer wij de nieuwe bouwtechniek volgen.

De definitie van montage-bouw is: het samenstellen van onderdelen tot een bouwstructuur, in tegenstelling met het samenstellen van onderdelen gedurende de bouw op de bouw-plaats. Derhalve noemen wij „prefabrication": montagebouw.

De montagebouw in hout is door de oorlogsindustrie tot grootste ontplooiïng gekomen. Wetenschappelijke onderzoekingen, tezamen met instinct van onze vrienden der Verenigde Staten voor massa-exploitatie, brachten houtmontage-bouw tot bloei. De door hen verkregen ervaring kan ons van grote dienst zijn, daar in ons land nimmer bouwconstructies volgens „assembly-line"-systeem hebben plaats gehad. **Houtbouw is ten onrechte nooit in ons land tot grote toepassing gekomen.** Door nieuwe procédé's is hout thans brandvrij te maken, waardoor belemmerende bouwvoorschriften zinloos werden. Daar massabouw in ons land nooit nodig is geweest, zijn wij bij baksteenbouw gebleven. Thans zijn de omstandigheden veranderd. Hoewel houtbouw zeker thans in aanmerking komt, geeft het desbetreffende rapport ook montagebouw in staalconstructie en beton, omdat ook hier grote mogelijkheden voor ons zijn weggelegd voor geweldige bouwnijverheidontwikkeling. Belangrijker nog dan de quaestie van het gebezigde materiaal is echter de quaestie van te volgen bouwprincipes. Het rapport legt de nadruk op het grote belang van toepassing van bouweenheden volgens het „modulus"-principe, daar het normalisatie gepaard laat gaan met grote vrijheid bij het ontwerpen. Biezondere aandacht wordt aan het „Gropius-Wachsman"-systeem in hout en aan het „Stran Steel"-systeem in staal met „Homasote"-bekleding gegeven.

Montagebouw in beton zal slechts in het tweede stadium mogelijk zijn. Er is namelijk het gebruik van machines en kranen (voor transport en oprichting der gegoten bouw-elementen) voor nodig. Bij betonbouw is arbeidsmethode zeer belangrijk, daar anders betonbouw te duur wordt door het moeten gebruiken van dure mallen en kranen. Wij beschikken over een uitmuntende betonindustrie, zodat zeker betonbouw alle aandacht verdient.

Het rapport eindigt met het opsommen van de maatregelen, die de Regering volgens den schrijver moet nemen, ten einde de wederopbouw te leiden en de woningnood te lenigen.

Centralisatie vraagt de oprichting van een bouwraad, waarin zitting moeten hebben: architecten, ingenieurs, stedebouwkundigen, vertegenwoordigers der bouwindustrie, zoals aannemers, en vertegenwoordigers der hout-, staal- en betonindustrie, economen en anderen. De taak van de bouwraad moet bestaan uit:

1) het samenstellen van vereenvoudigde, aan deze tijd aangepaste bouwvoorschriften, geldend voor het gehele land;

2) normalisatie van bouwmaterialen, gebaseerd op een „modulus"-principe;

3) het oprichten van een inkoopcentrale van bouwmaterialen;

4) het oprichten van een bouwcentrale, welke werkkrachten en arbeid verdeelt;

5) het oprichten van een financieringscentrale;

6) het oprichten van een ontwerpcentrale met vertakkingen over het gehele land, ook voor stedebouwkundige oplossingen;

7) het ter hand nemen van de normalisatie van meubelen en huisraad;

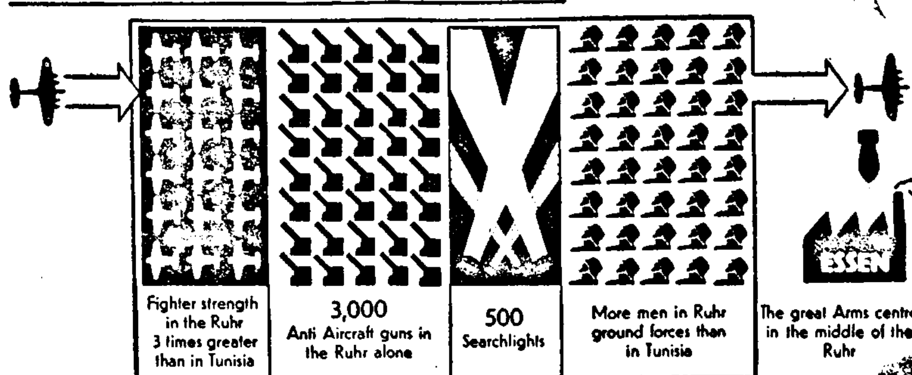
8) het wel degelijk inschakelen van kunstenaars voor het verfraaien van openbare gebouwen, daar het kunstenaarstalent stellig tot de nationale bronnen behoort (2% van bouwsom als reeds vóór de oorlog voor dat doel werd bestemd); in de bouwraad moet dus iemand zitting hebben, die de decoratieve opdrachten behandelen kan;

9) het in de raad doen zitting nemen van iemand, die belast zal worden met het reorganiseren van het bouwkunstonderwijs en het kunstnijverheid-onderwijs, daar onderwijs gericht moet zijn op: werkelijkheid!

Bij streng doorgevoerde cöordinatie kunnen wij uit de chaos komen en zelfs resultaten bereiken, die grote ontplooiïng zullen geven aan onze cultuur. Dán zal iets van de ellende, door de oorlog veroorzaakt, ten goede gekeerd zijn!"

ESSEN-the Fascists' great arms centre, is the most difficult target in Germany

WHAT THE R.A.F. MUST FIGHT AGAINST

THE R.A.F. BREAKS THROUGH. In two raids* alone Essen was bombed by over 800 heavy bombers manned by about 6,000 men *(March 5th and 13th)

2,000 TONS OF BOMBS DROPPED ON ESSEN BY THE R.A.F. IN TWO RAIDS

G.P.G./U.S.R./248.

WERELDNIEUWS

EEN GEWENSTE TOENADERING OP INTELLECTUEEL GEBIED.

Een te grote verwijdering.

Terwijl in vroegere eeuwen de betrekkingen tussen Engeland en onze gewesten zeer nauw zijn geweest, viel het sedert lang te betreuren dat de gewenste toenadering op intellectueel gebied maar al te zeer achterwege bleef.

Stellig is Groot Britannië ook in deze eeuw niet onbetuigd gebleven toen het er op aankwam de onafhankelijkheid van Nederland te vrijwaren. De politiek van Palmerston en Gladstone werd in dat opzicht standvastig voortgezet. Maar onze Universiteiten en ons intellectueel leven in het algemeen bleven maar al te zeer verwijderd van de Britse letterkundige en wetenschappelijke wereld.

De Duitsers hadden onze bibliotheken met boeken overstroomd dank zij de beruchte „Markenconventie" die voor gevolg had dat de Duitsers de schadevergoeding, die zij voor de achtergelaten marken verschuldigd waren, uitbetaalden door middel van wetenschappelijke uitgaven.

Wetenschap en propaganda.

Men weet echter wat de Duitse wetenschap, vooral na de opkomst van het nazisme, betekende.

In heel wat boeken ging het veel meer om propaganda dan om wat anders. Met het gevolg, dat onder de dekmantel van wetenschap de Duitse propaganda haar doeleinden ook in ons land trachtte te bereiken.

Wat de Franse letterkundige en wetenschappelijke werken betreft, waren onze bibliotheken slechts matig voorzien.

Wat echter Groot Britannië betreft, had men de indruk dat het Kanaal veel breder was dan de Atlantische Oceaan.

Tegen een dergelijke toestand dient ingegaan.

Van groot belang voor ons land

Gedurende de oorlog is het geestesleven in Groot Britannië onder de drang van de omstandigheden uitgediept en verruimd geworden.

Talrijke werken zijn op letterkundig, wetenschappelijk en maatschappelijk gebied verschenen waaruit wij ook in ons land ons voordeel kunnen doen.

Deze werken moet na de oorlog ons eigen geestesleven helpen verfrissen.

Heel wat landgenoten hebben gedurende de oorlog een voldoende kennis van het Engels opgedaan, opdat zij die boeken in die oorspronkelijke taal zouden kunnen lezen.

Wij zijn overtuigd dat zodra ons land bevrijd is de toenadering tussen Groot-Britannië en Nederland zich ook zal laten gelden op het zo ruime arbeids veld van geestelijke verstandhouding.

NIEUWS UIT BELGIË.

— Een Brits oorlogsschip heeft onlangs de haven van Boma (Belgisch Congo aangedaan. De officieren en de bemanning werden met warme sympathie door de overheid en de bevolking onthaald. Zij bezochten de koloniale ondernemingen, die voor de oorlog werken, woonden negerdansen bij en namen deel aan sportwedstrijden.

Voor het vertrek van het schip, hield de Commandant een receptie aan boord. Hij gaf zijn gasten de verzekering, dat hij steeds een aangename herinnering aan zijn bezoek aan Boma zou bewaren en hij verklaarde, dat hij aan den Admiraal-Bevelhebber der Zuidatlantische Vloot zou voorstellen zichzelf ter plaatse te komen overtuigen van de gevoelens, die de Belgen van Congo bezielen.

— De twaalfde „Church Parade" van de afdeling Brixton S.W. 2., van de Old Contemptibles ter nagedachtenis van hun kameraden, die in 1914—1918 zijn gesneuveld, heeft plaats gehad in de St. Matthews-kerk in aanwezigheid van een talrijk publiek, bestaande uit Britse oudstrijders, een afvaardiging van de afdeling Londen van de Bond der Belgische oudstrijders van de oorlog 1914 — 1918, die voor deze gelegenheid speciaal waren uitgenodigd, alsmede uit leden van de Home Guard, van de British Legion, van de Lambeth Air Training Corps, de Sea Cadets, de Girl Guides en de Queen's Cadets Girls' Training Corps.

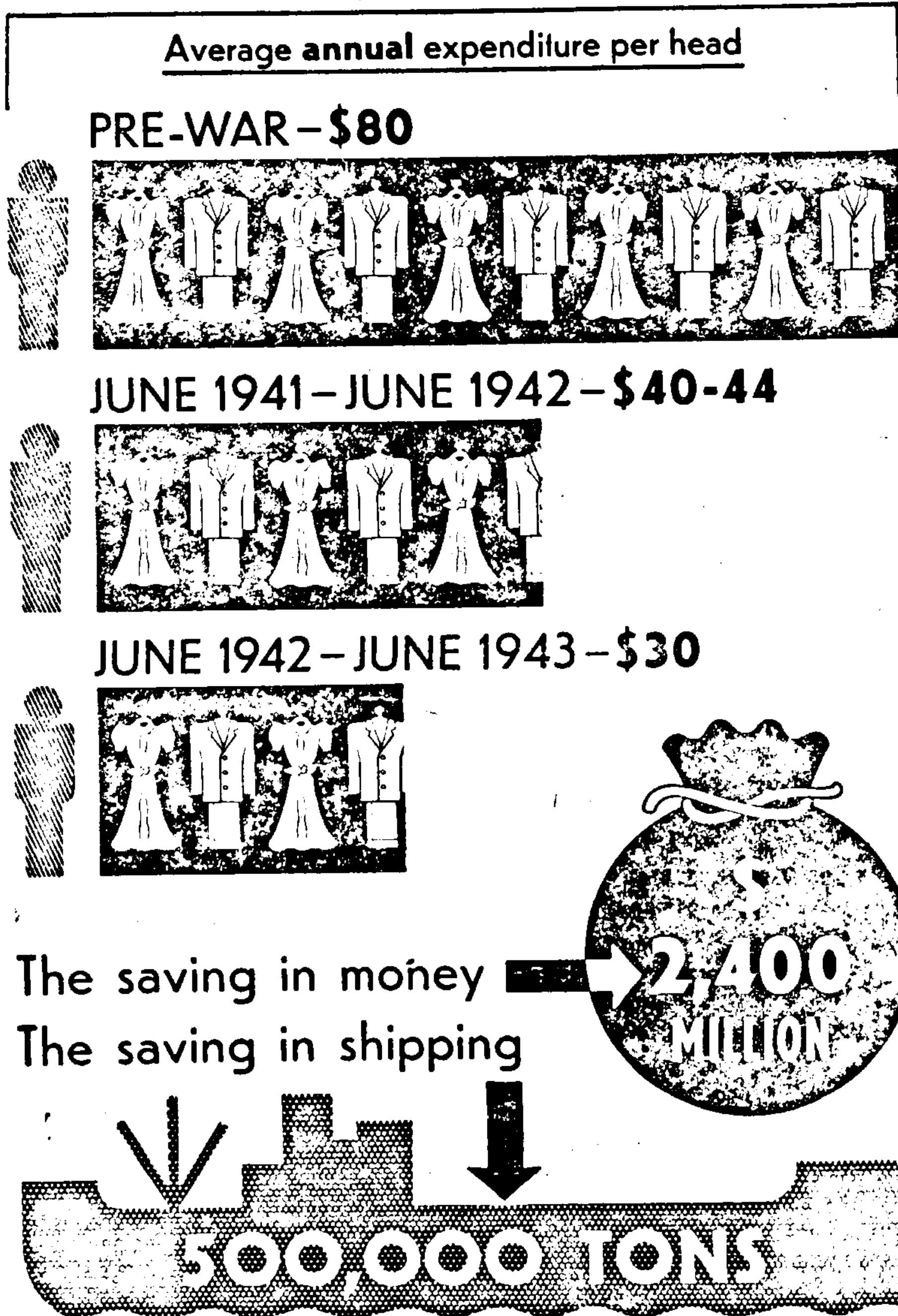
De dienst werd opgedragen door Eerwaarden J. N. Wells, M.A Vicarius van Brixton en Aalmoezenier van de sectie S.W. 2 der Old Contemptibles. In zijn sermoen bracht hij hulde aan België en aan zijn heldhaftige vrededigers van 1914—1918 en van de huidige oorlog.

Bij het eindigen van de dienst werd de „Last Post" en de „Réveille" door een klaroenblazer van de Home Guard uitgevoerd.

Na de plechtigheid nam de Majoor van Lambeth (Wethouder W. Lockyer J. P. L. C. C.) de oudstrijders in ogenschouw, groette hun vaandels en woonde voor het stadhuis van Lambeth het défilé bij van al de afvaardigingen.

Onder de personaliteiten waren aanwezig: de Mayoress van Lambeth, de Aldermans B. Butler, W. Osborne, C. W. Jarnes, W. Willimar, de councillors Mrs. C. England, de Heren B. Barnes, C. Bickly en Chubb; Flament en Debasin, voorzitter en ondervoorzitter van de afdeling Londen van de Bond der Belgische Oudstrijders.

How 2 years of Clothes Rationing in Britain has helped the war effort

DE HEER EN MEVROUW
HAGENAAR -- MARCHENA
geven met groote blijdschap kennis van de geboorte van hun dochter
Clarita Maria.
WILLEMSTAD 29 OCT. '43.

WANNEER GIJ OP REIS GAAT
Vraagt Inlichtingen bij
S. E. L. Maduro Sons Inc.
REIS—BUREAU
BOEKING VAN PASSAGES PER VLIEGTUIG STOOMBOOT EN SPOOR
TEGEN DE OFFICIEEL DOOR DE MAATSCHAPPIJEN VASTGESTELDE TARIEVEN.
RESERVEERING VAN HOTEL—ACCOMMODATIES
TRAVELLERS' CHECKS
Agenten van: K.L.M. - Pan American Airways, Inc. Grace Line - Ybara Lijn etc.
KANTOOR: DE RUYTERPLEIN No. 2. — TEL. No. 1200
NA KANTOORUREN: No. 1771 — 1925 — 2449.

Voor
Verzekeringen in het Algemeen:
Brand, Orkaan, Zee, Molest, Vliegtuig, Automobiel, Schoener, Ongevallen, enz.
wende men zich tot de
Verzekeringsafdeeling
van de
N V. Maduro & Curiel's Bank
(Lloyd's Agenten.)

Examen voor Landmeetkundige, diploma A.

De Inspecteur van het Onderwijs, Hoofd van het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling maakt bekend, dat op Donderdag 18 November a.s. de examens voor **landmeetkundige, diploma A, beginnen.**

Gegadigden moeten zich vóór 10 November a.s. schriftelijk opgeven bij den Inspecteur van het Onderwijs onder voorlegging van:

a. een identiteitsbewijs
b. een bewijs van storting van het examengeld ten bedrage van f. 5.-- (vijf gulden).

DE INSPECTEUR VOORNOEMD,
Dr. W. J. Goslinga.

